

Les volgen achter de tralies

Studenten en gedetineerden in Leuven volgen samen een universitair vak

- ▶ Docenten en studenten trokken naar gevangenis
- ▶ In gemengde groepen werden academische teksten besproken
- ▶ Gedetineerde behaalde hoogste resultaat

Erik DE SMET

Twaalf gedetineerden en evenveel studenten aan de KU Leuven volgden het voorbije eerste semester samen het vak gevangenisstraf als doorleefde realiteit. Opmerkelijk detail: er werd gedoceerd achter de tralies en docenten en studenten trokken daartoe elke maandagavond naar Leuven Centraal. Deze week ontvangen de geslaagde studenten een certificaat uit de handen van minister van Justitie Koen Geens (CD&V) en een van de vice-rectoren van de KU Leuven.

Het vak was een proefproject in de op sociaal engagement gerichte onderwijsmethode *Service-learning*, overgewaaid uit de Verenigde Staten. Thema was *De vrijheidsstraf zoals die reëel wordt toegepast in België*. Straf en de ervaring van gestraft zijn werden geanalyseerd vanuit diverse academische disciplines. Aan de KU Leuven was het een vak voor studenten derde bachelor en master in de richtingen criminologische wetenschappen en theologie en religiewetenschappen.

De lessen vonden plaats in de kapel van Leuven Centraal. Docenten waren Pieter De Witte en Geertjan Zuidwegt, beiden verbonden aan het Centrum voor Religie, Ethiek en Detentie en beiden actief als gevangenis-aalmoezenier. „Als aalmoezeniers

hebben wij natuurlijk de nodige ervaring met het samenbrengen van mensen achter de tralies,” zegt Pieter De Witte, ook nog verbonden aan het Leuven Instituut voor Criminologie, „maar hier ging het om het doceren van een volwaardig vak, compleet met bijbehorende evaluatie. Het bestond uit een hoorcollege en een verwerking van de leerstof in gemengde groepjes.”

Centraal stond de vraag: wat is een goede straf? Wat is evenredig en wat kan een niet-overdreven straf inhouden? Zo verdient bijvoorbeeld een moord een zwaardere straf dan een drugsmisdrijf. Ook werd nagegaan hoe een gevangenisstraf een gedetineerde beter kan maken. In de praktijk blijkt net dat een bron van veel ellende. Achter de tralies word je niet per se een beter mens.

Geertjan Zuidwegt: „Gedetineerden zijn wel vaker onderwerp van onderzoek en ze krijgen ook wel hulp. Haast nooit echter wordt hen gevraagd mee na te denken over wat een goede

„Gedetineerden mogen zelden zelf nadenken over wat een goede straf is”

straf kan zijn. Ons doel was gedetineerden en studenten als intellectueel gelijkwaardig bij elkaar te brengen. De insteek was vooral criminologisch, ook al deden er theologiestudenten mee.”

Hoezeer verschilde het blikveld van gedetineerden en studenten? „Het meest verrassend was dat de studenten welwillender stonden tegen het niet of het mild straffen, terwijl de gedetineerden ervan overtuigd waren dat ze wel gelijk een straf verdie-

nen”, zegt Pieter De Witte. „De gedetineerden waren ook opgezet met het aanbod. In de gevangenis wordt weliswaar vorming en onderwijs aangeboden, maar niet op academisch niveau. Geen enkele deelnemer haakte af en de hoogste resultaat behaalde uiteindelijk een gedetineerde.”

De belangrijkste betekenis van het experiment was echter de ontmoeting tussen groepen die anders nooit met elkaar in contact zouden komen. Theologie-studente Aglaja Bornauw: „In de gevangenis leren over de gevangenis – het was best een gedurfd initiatief. Er kwam telkens heel wat bij kijken om nog maar gewoon binnen te geraken. Sommige studenten hadden al stages in een gevangenis achter de rug, maar dat was vooral vanuit een juridisch perspectief. Mij greep het aan dat we samen teksten lazen over detentie, bijvoorbeeld over de Franse filosoof Michel Foucault, en die vervolgens bespraken in gemengde groepen.”

De studenten leerden de gedetineerden kennen als mensen van vlees en bloed, personen met familie en hobby's. „Moeten we niet meer kunnen verdragen, vraag ik me af”, zegt Aglaja Bornauw. „Gedetineerden zijn geen monsters. Hun daden zijn niet goed te praten. Een gedetineerde zei dat zij daar niet zaten wegens zweetvoeten. Het verbaasde me dat enkelen de voorkeur geven aan een lijfstraf boven een lange gevangenisstraf. Achter de tralies gebeurt veel te weinig. Veel gedetineerden zitten er maar te wachten, een gemiste kans, vind ik.”

Stilstaan

„Op bijna elk moment van onze buurt winkels die v overweldigend. Bakken vol gro vlees, vis en zuivel, rekken vol c eindeloos. Nooit zegt de winke oogst verkopen we de komende wel hoe verwend de hedendaag voedselzekerheid? Enkel wie d leeft, weet nog wat voedselscha

De kruidenier verkoopt vijf soc van tomaten of appels, kleine v Bij de bakker kiezen we uit w ren, spelt... De toonbank van de assortiment tentoon te spreide geworden, dat we er geen secon

Tegelijk worstelt de moderne r plaag geworden. Velen eten te werkte eetwaren. Snacks, kant kergoed, industrieel gefabricee teit – het is overal om ons hee deze frisdrank of die chips nodig hebben om cool te zijn. Waarna we ons schuldig voelen over wat we nu weer allemaal naar binnen speelden.

De tegenbeweging komt op gang. Mensen gaan opnieuw op het ritme van de seizoenen leven, kopen voedsel rechtstreeks bij de producent of kw onze huizen weer brood gebal den zelf gefermenteerd en yog waar ons voedsel vandaan kom koeien en varkens goed word een faire prijs krijgt. Biologis (her)ontdekken dat rauw melk volle grond ook voller smaakt.

Die toenemende aandacht voor eten is een goede zaak. Voeding men, dan zaken in onze mond kunnen. We moeten niet terug maar een gezonde dosis bewust

Daarom is de campagne van Bro ngo vraagt niet louter om fin